

Kontor/initialer: Center for Fiskeri/ PBJE

Sagsnr./dok.nr.: 2012-00084/129001

Dato: Den 21. februar 2012

REFERAT

Ekstraordinært møde i Udvalget for Muslingeproduktion den 15. februar 2012

Deltagere:

Center for Fiskeri	Jakob Munkhøj Nielsen, Anja Gadgård Boye, Pernille Birkenborg Jensen (ref.)
Center for Kontrol (fiskeri)	Søren Palle Jensen
DTU Aqua	Mads Christoffersen, Helle Christensen
Danmarks Fiskeriforening	Ole Lundberg, Henrik S. Lund, Allan Buch
Danmarks Naturfredningsforening	Henning Mørk
WWF	Mette Blæsbjerg
Konsumfiskeindustriens	
Arbejdsgiverforening	Søren Mattesen, Jesper Toft (suppl.)

Dagsorden:

1. Velkomst v/ formand Jakob Munkhøj Nielsen
2. Drøftelse af konsekvensvurderingen
  - a) Præmisser for konsekvensvurderingen v/ Anja Boye
  - b) Gennemgang af konsekvensvurderingen v/ Mads Christoffersen
  - c) Drøftelse af NaturErhvervstyrelsens vilkår til fiskeri efter blåmuslinger v/ Søren Palle Jensen
3. Drøftelse af indkomne høringssvar fra Danmarks Fiskeriforening og Danmarks Naturfredningsforening
4. Evt.

Referat

Ad 1. Velkomst v/ formand Jakob Munkhøj Nielsen

Jakob Munkhøj Nielsen bød velkommen til det ekstraordinære møde, der var indkaldt med henblik på, at drøfte den udarbejdede konsekvensvurdering og ansøgningen om muslingefiskeri i Natura 2000-område 112 – Lillebælt i 2012/2013, samt de indkomne høringssvar fra Danmarks Fiskeriforening og Danmarks Naturfredningsforening til konsekvensvurderingen for området.

Jakob Munkhøj Nielsen er ny formand for udvalget og informerede i den forbindelse kort omkring organisationsændringen som Fødevarerministeriet netop har været igennem. Det tidligere Fiskeridirektorat, Plantedirektorat og FødevarerErhverv er nu samlet i én styrelse; NaturErhvervstyrelsen. Departementet har ligeledes været igennem en strukturændring og en del af det tidligere Fiskeripolitiske kontor er nu flyttet til den nye styrelse i Nyropsgade, hvor det er blevet lagt sammen med dele af det tidligere fiskerikontor (FD2).

Det tidligere FD2 er nu delt i to centre: Center for Fiskeri og Center for Kontrol, hvor Jakob Munkhøj Nielsen er kontorchef for Center for Fiskeri, mens Mik Jensen er kontorchef for Center for Kontrol (fiskeri).

Det blev understreget, at selvom regulering og politikformulering nu er placeret i Center for Fiskeri, og kontrol og udstedelse af tilladelser er placeret i Center for Kontrol, er der et tæt samarbejde på forvaltningsområdet mellem de medarbejdere og chefer, som hidtil og fremadrettet vil varetage områderne.

NaturErhvervstyrelsen havde et nyt punkt til dagsordenen, som kom ind som punkt 2d, vedrørende status på ansøgning om muslingefiskeri i Natura 2000-områderne 56 og 108, hhv. Horsens Fjord og Æbelø.

Dagsordenen blev godkendt og der var efterfølgende en kort bordrunde, hvor de enkelte mødedeltagere præsenterede sig selv.

Ad 2. Drøftelse af konsekvensvurderingen for Lillebælt

Modsat tidligere konsekvensvurderinger tager den fremsendte konsekvensvurdering for Lillebælt udgangspunkt i Natura 2000-planen og ikke som tidligere i basisanalysen. I følge Natura 2000-planen for Lillebælt er den trussel fiskeri udgør mod områdets naturtyper og habitater væsentligt reduceret.

a) Præmisser for konsekvensvurderingen v/ Anja Boye

Anja Boye oplyste, at NaturErhvervstyrelsen i år har fastlagt vilkår om dybdegrænse forud for bestilling af konsekvensvurderingen, med det formål at få målrettet den effekt fiskeriet har på de specifikke målsætninger for området. Dybdegrænsen er fastsat til 7 meter på baggrund af den observerede sigtdybde, idet der ikke foreligger målinger af ålegræssets udbredelse i habitatområdet. Der foreligger kun data fra ét transekt, hvor ålegræsset er målt ud til 5,1 meter. Miljømålet for ålegræssets udbredelse i området er 9 meter.

Konsekvensvurderingen tager dermed udgangspunkt i den dybdegrænse NaturErhvervstyrelsen, som udgangspunkt vil stille som minimumsgrænsen. Dybdegrænsen skal tage hensyn til ålegræssets udbredelsesmuligheder og sikre, at fiskeriet ikke hindrer dette, hvilket betyder at NaturErhvervstyrelsen ikke kan acceptere den i fiskeplanen foreslåede dybdegrænse for fiskeriet på 4 meter.

"Kassen" omkring de udpegede stenrev bibeholdes. De biogene rev skal også beskyttes, men er endnu ikke blevet kortlagt af Naturstyrelsen. Når de biogene rev er kortlagt, lægges der også "kasser" om disse.

Anja Boye pointerede, at det er en forpligtigelse at beskytte ålegræsset og sikre dets

udbredelsesmulighed. Der er derfor tillagt en bufferzone til ålegræssets potentielle udbredelse. Henrik Lund stillede spørgsmålstejn ved ålegræssets udbredelse i habitatområdet, og det faktum at der kun er data fra et enkelt transekt.

Ole Lundberg undrede sig over at der skulle tillægges en bufferzone til den potentielle udbredelse. Hertil svarede Anja Boye, at NaturErhvervstyrelsen udelukkende opererer i hele eller halve metre.

Henrik Lund mener ikke at konsekvensvurderingen virker efter hensigten, når NaturErhvervstyrelsen forud for vurderingen går ind og definerer begrænsninger. Endvidere mener DF, at den potentielle udbredelse af ålegræsset ligger en faktor 1-1,5 over hvad der reelt er virkeligheden. DF efterspørger i den forbindelse udarbejdelse af risikovurderinger / beregning med konfidensintervaller, så der opnås et % -estimat for hvor meget et fiskeri indenfor fx 6 meter vil påvirke ålegræsset.

Anja Boye kunne dertil svare, at så længe at der ikke var flere transekter at bygge et vidensgrundlag på, vil en mere differentieret forvaltning være vanskelig. Men DF's ønske om en mere risikobaseret tilgang i forvaltningen blev taget til efterretning.

Allan Buch påpegede at ålegræssets vækst er afhængig af en konstant sigtddybde/gunstige lysforhold. Pga. algeomblomstring i området i sommerhalvåret er der sjældent de lysforhold tilstede, som er nødvendige for vækst af ålegræs, slet ikke ved de 6,5-7 meters dybde.

Henning Mørk mener, at situationen er som ved Limfjorden, hvor skrab tæt på forekomster af ålegræs vil tilslamme området. Derfor er en buffer fornuftig. Henrik Lund var uenig i dette, da strømforholdene er anderledes i Lillebælt, og der er et færre antal fartøjer, som driver fiskeriet. Endvidere efterspurgte Henning Mørk en kortlægning af den hårde bund. Det er uacceptabelt, at det fortsat ikke foreligger en kortlægning over området.

b) Gennemgang af konsekvensvurderingen v/ Mads Christoffersen (DTU Aqua)

Mads Christoffersen gennemgik kort konsekvensvurderingen.

Konsekvensvurderingen for Lillebælt er den første konsekvensvurdering, som tager udgangspunkt i en Natura 2000-plan og ikke i en basisanalyse. I Natura 2000-planen er fiskeri med bundsløbende redskaber vurderet som en trussel for rev, og kan være en trussel mod sandbanker og bugter og dermed for levesteder for en række fuglearter. Det er således det enkelte Natura områdes bevaringsmålsætninger, der er udgangspunkt for konsekvensvurderingen. Udpegningsgrundlaget er uændret, på nær måltallene for edderfugle, som er reduceret fra 49.500 til 40.000. Truslen fra fiskeriet er blevet nedjusteret i forhold til basisanalysen.

./. Vedhæftet findes DTU Aqua's oplæg.

Bestanden af blåmuslinger er steget ca. 9 % siden 2010, og estimeres til 197.000 tons. Bestanden bestemmes kun for vanddybder mellem 3-13 meter. DTU Aqua vurderer, at det ansøgte fiskeri i Lillebælt vil være bæredygtigt for bestanden, da fiskeriet kun vil fjerne ca. 4 % af bestanden.

Søren Mattesen pointerede, at der også er muslinger på vanddybder under 3 meter, som burde indgå i bestandsvurderingen og vurderingen af fuglenes fødegrundlag. DTU Aqua monitorer ikke muslingebestandene på lavt vand (0-3 meter).

Ifølge DTU Aqua viser tal fra 2011 at der er landet omkring 2.900 kg sten i den forgående fiskesæson.

Mette Blæsbjerg efterspurgte en kortlægning af biogene rev og fremførte, at alt fiskeri tæt på rev var en trussel for naturtypen. NaturErhvervstyrelsen oplyste, at kortlægning af naturtyper og –arter er Miljøministeriets ressort.

Søren Mattesen pointerede at biogene rev ikke er stationære, hvilket vanskeliggør en kortlægning og beskyttelse.

Ifølge Henrik Lund ligger de mest stabile biogene rev på vanddybder mellem 0-4 meter, hvilket ikke vil være i konflikt med fiskeriet.

Allan Buch mente, at der også skulle tages mængden af fx søstjerner i betragtning, da disse kan fjerne hele muslingebanker på kort tid. Andre faktorer end fiskeri påvirker dermed udbredelsen af biogene rev.

Mads Christoffersen orienterede kort om status vedr. fiskeri i habitatområderne ved Æbelø og i Horsens Fjord. Status vedrørende det ansøgte fiskeri er angivet under punkt 2d.

c) Drøftelse af NaturErhvervstyrelsens vilkår til fiskeri efter blåmuslinger v/ Søren Palle Jensen

Søren Palle Jensen orienterede om de eksisterende vilkår, som omfatter:

- *Genudlægning af sten større end 20 cm i diameter i umiddelbar nærhed af fangstområdet. Sten under 2 kg skal registreres i forarbejdningsindustrien og oplysninger herom sendes til NaturErhvervstyrelsen.*

Ole Lundberg oplyste at der er begrænset med stenfangst, specielt da muslingeskraberen er monteret med stenriste med 25 cm mellemrum. Ole Lundberg tilkendegav ønske om, at DTU Aqua nærmere undersøgte hvorledes stenfangst kan reduceres, hvis det blev anset for at være et problem.

Henning Mørk understregede at genudlægning af sten er vigtigt, men at der skal udarbejdes en plan for genudlæg af sten, således at stenene ikke blot blev smidt tilfældige steder. Genudlægning skal ske på en kontrolleret måde. Danmarks Fiskeriforening oplyste, at man gerne indgår i et sådant arbejde.

NaturErhvervstyrelsen oplyste, at genudlægning af sten falder under Miljøministeriets ressort. Center for Fiskeri vil, så frem der er behov for det, gerne tage kontakt til Naturstyrelsen angående genudlægning af landede sten.

Henrik Lund oplyste at fiskerne uden problemer kan genudlægge stenene, på udvalgte områder.

- *Krav om anvendelse af kamera og gps-udstyr i Natura 2000 området.*

Søren Palle Jensen oplyste, at der siden der blev installeret kameraer om bord på muslingefartøjerne i Lillebælt, ikke er konstateret nogen overtrædelser, med fiskeri i forbudsområder. Anvendelse af

kameraer er et nyttigt kontrolredskab bl.a. i forbindelse med dokumentation af hvor fiskeriet udøves i habitatområdet og i hvilket omfang.

Søren Palle Jensen kunne endvidere oplyse, at der kun er blevet opfisket omkring 6.000 tons blåmuslinger i 2011 sæsonen (fangst opgjort fra marts 2011 til medio februar 2012) i Lillebælt i forhold til sidste års konsekvensvurdering, hvilket blot er 45 % af det, der var ansøgt om i fiskeplanen og givet tilladelse til (der blev ansøgt om 14.000 tons).

Modsat tidligere år indgår hele Natura 2000-området (>7 meter), som fiskbart område. Kassen hvori fiskeri tidligere har måttet udøves er fjernet.

- *Krav om beskyttelse af kortlagte strev*

De i tilladelsen angivne forbudsområder er uændrede. Som noget nyt er det hele habitatområdet som er blevet konsekvensvurderet og ikke kun den vestlige del som tidligere.

d) Orientering om Danmarks Fiskeriforenings ønske om åbning af fiskeri efter blåmuslinger i habitatområdet i Horsens Fjord og habitatområdet ved Æbelø v/ Søren Palle Jensen

Udover et fiskeri efter 8.000 tons blåmuslinger i habitatområdet i Lillebælt har Danmarks Fiskeriforening ansøgt om fiskeri efter 7.000 tons blåmuslinger i habitatområderne Æbelø og Horsens Fjord.

Æbelø

Idet der ikke siden kravet om udarbejdelse af konsekvensvurderinger har været ansøgt om fiskeri i habitatområdet ved Æbelø blev der i første omgang bestilt en screening inden en eventuel udarbejdelse af en konsekvensvurdering blev bestilt.

DTU Aqua udførte togt i området i januar 2012. Bestandstørrelsen vil blive estimeret, dog viste togtet store og ældre muslinger fyldt med rurer, som ikke er egnet til konsum. Et togt gennemført i 2009 viste en muslingebestand på ca. 80.000 tons i området.

Henrik Lund påpegede, at selvom der ikke umiddelbart er fiskbare muslinger omkring Æbelø i dag, er der tilstrækkeligt med yngel til at området måske er fiskbart om nogle år, idet der tidligere er set tilvækst på op til 50 % i en bestand på et år.

Allan Buch oplyste, at der for fiskesæsonen 2012/2013 ikke længere ønskes et fiskeri, og dermed en igangsættelse af en konsekvensvurdering for området, på baggrund af observationerne fra togtet i januar 2012.

Horsens Fjord

I Natura 2000-planen for Horsens Fjord er der en række fuglearter på udpegningsgrundlaget. I følge planen skal der være et fødegrundlag på 74.000 tons til rådighed til de rastende fugle. DTU Aqua estimerede i 2009 en forekomst på 45.000 tons fiskbare blåmuslinger. Der synes ikke at være tilstrækkeligt med muslinger til at det vil være muligt at åbne op for et fiskeri.

Allan Buch forhørte sig om muligheden for at igangsætte et nyt prøvefiskeri på et andet tidspunkt. NaturErhvervstyrelsen vil tage ønsket herom med i fremtidige overvejelser omkring eventuelle åbninger for fiskeri i andre habitatområder.

Ad 3. Drøftelse af indkomne høringsvar fra Danmarks Fiskeriforening og Danmarks Naturfredningsforening

Jakob Munkhøj Nielsen oplyste, at der rettidigt er modtaget høringsvar fra Danmarks Fiskeriforening samt Danmarks Naturfredningsforening.

Danmarks Fiskeriforening

Danmarks Fiskeriforening anførte, at habitatdirektivet ikke foreskriver at fiskeri ikke må foregå i Natura 2000-områder. DF tolker habitatdirektivets artikel 6, som at der gerne må forekomme en påvirkning i et punkt, men ikke i området som helhed.

Ifølge Henrik Lund har fiskeriet i området, efter hans beregninger, de sidste 7 år blot påvirket 3 % af habitatområdets samlede areal. En så relativ lille arealpåvirkning kan ikke være til hinder for opnåelse af gunstig bevaringsstatus. Ydermere er der i den sidste tiårs periode i området, kun blevet fisket i 3 år, hvoraf højst 50 % af den tildelte mængde blåmuslinger er blevet opfisket.

Mette Blæsbjerg mente at det er svært at definere, hvad gunstig bevaringsstatus er. Men betydningen går på, at et områdes tilstand ikke må gå tilbage, og der må således ikke forekomme aktiviteter som kan true dette.

Anja Boye fremhævede, at formålet med de vilkår, der stilles, er at fiskeriet ikke er til hinder for, at der på sigt vil kunne opnås gunstig bevaringsstatus i området.

DF er endvidere utilfreds med den fastsatte dybdegrænse, idet der er stor usikkerhed omkring udbredelsen af ålegræsset i området samt udpegelsen af revene. DF efterspørger en mere adaptiv tilgang i forbindelse med forvaltningen, specielt nu hvor fiskeriet drives fuldt dokumenteret. Der efterspørges et mere langsigtet perspektiv med flerårige forvaltningsplaner og anvendelse af risikoanalyser.

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening (DN) angiver i sit høringsvar en række begrundelser for, hvorfor muslingefiskeri ikke bør foregå i Natura 2000-området i Lillebælt. DN mener ikke muslingefiskeri bør tillades med henvisning til den udarbejdede konsekvensvurdering og forsigtighedsprincippet.

Henning Mørk Jørgensen fremhævede, at der i de foreslåede vilkår ikke tages tilstrækkelig højde for de kumulative effekter af muslingefiskeriet. Uanset de foreslåede vilkår og en minimums dybdegrænse på 7 meter vil områdets integritet tage skade. Effekterne på bundfauna og makroalger finder DN ikke acceptable, idet det ikke præcist vides hvor stort et bundareal, som påvirkes af fiskeriet.

Mads Christoffersen orienterede, at kumulative effekter er indeholdt i den nuværende konsekvensvurdering i det omfang det har været muligt. Fremover vil kumulative effekter have mere fokus, idet fiskeriet nu er fuldt dokumenteret.

Ole Lundberg påpegede at prøvefiskeriet udgør 1 % af fiskeriets samlede påvirkning på 2,7 % og ikke yderligere 1 % oveni de 2,7 % som DN har angivet i deres høringsvar.

Afslutning

Jakob Munkhøj Nielsen opsummerede kort mødet.

Uanset en skærpelse af vilkårene finder Danmarks Naturfredningsforening ikke, at muslingefiskeri bør finde sted i Natura 2000-områder. Dette gælder alle former for skrabevirksomhed. Indtil der er truffet afgørelse i de klager DN har indgivet til Kommissionen, vil dette være DN's holdning.

Jakob Munkhøj Nielsen orienterede om, at de fremførte synspunkter ville blive taget til efterretning og at der snarest vil blive udfærdiget et indstillingsnotat til fødevareministeren omkring en evt. åbning af fiskeriet efter blåmuslinger pr. 1. marts 2012.

Jakob Munkhøj Nielsen kunne dog ikke love, at der bliver åbnet op for et fiskeri efter blåmuslinger i selve habitatområdet, da der stadig afventes en tilbagemelding fra Kommissionen på åbningsskrivelsen.

Søren Mattesen spurgte ind til om der forelå en mulighed for at der ikke ville blive åbnet op for et muslingefiskeri i Lillebælt. I forbindelse med åbningen af muslingefiskeriet i Limfjorden i oktober 2011 døjer erhvervet stadig med den forsinkede igangsættelse. Det blev understreget, at det er væsentligt, at muslingefiskeriet i Lillebælt kan opstartes den 1. marts 2012.

Både Søren Mattesen og Ole Lundberg påpegede at muslingefiskeriet burde kunne forsættes som hidtil, da intet er ændret, medmindre at der kommer en udmelding fra Kommissionen, som går forvaltningen imod inden den 1. marts 2012.

Ad 4. Evt.

Iab.